

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0063

Účelnost, subsidiarita a proporcionalita právních předpisů Evropské unie - zpráva o zdokonalení tvorby právních předpisů za roky 2023 a 2024

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. března 2026 o účelnosti, subsidiaritě a proporcionalitě právních předpisů Evropské unie - zpráva o zdokonalení tvorby právních předpisů za roky 2023 a 2024 (2025/2015(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 5 Smlouvy o Evropské unii (SEU), zejména na zásady subsidiarity a proporcionality v něm zakotvené,
- s ohledem na Protokol č. 1 ke SEU o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii, který je připojen ke Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU)¹,
- s ohledem na Protokol č. 2 ke SEU a SFEU o používání zásad subsidiarity a proporcionality²,
- s ohledem na interinstitucionální dohodu o zdokonalení tvorby právních předpisů mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí ze dne 13. dubna 2016³,
- s ohledem na výroční zprávu Komise 2023 ze dne 25. října 2024 o používání zásad subsidiarity a proporcionality a o vztazích s vnitrostátními parlamenty (COM(2024)0493),

¹ Úř. věst. C 202, 7.6.2016, s. 203, ELI:
http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.

² Úř. věst. C 326, 26.10.2012, s. 206, ELI:
http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/pro_2/oj.

³ Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

- s ohledem na výroční zprávu Komise 2024 ze dne 8. září 2025 o používání zásad subsidiarity a proporcionality a o vztazích s vnitrostátními parlamenty (COM(2025)0473),
- s ohledem na své usnesení ze dne 24. června 2021 o účelnosti a subsidiaritě a proporcionalitě právních předpisů Evropské unie – zpráva o zdokonalení tvorby právních předpisů za roky 2017, 2018 a 2019⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. listopadu 2023 o účelnosti, subsidiaritě a proporcionalitě právních předpisů Evropské unie – zpráva o zdokonalení tvorby právních předpisů za roky 2020, 2021 a 2022⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. ledna 2024 o provádění ustanovení Smlouvy o vnitrostátních parlamentech⁶,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 29. dubna 2021 nazvané „Zlepšování právní úpravy: společně v zájmu lepší tvorby právních předpisů“ (COM(2021)0219),
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. července 2022 nazvané „Zlepšování právní úpravy: společně v zájmu lepší tvorby právních předpisů“⁷,
- s ohledem na studii nazvanou „Zásada ‚jeden přijmout – jeden zrušit‘“, kterou zveřejnila tematická sekce Občanská práva a ústavní záležitosti v říjnu 2023,
- s ohledem na všechna předchozí sdělení Komise o potřebě zdokonalit tvorbu právních předpisů s cílem dosáhnout lepších výsledků ve prospěch občanů EU,
- s ohledem na zprávu Maria Draghiho ze dne 9. září 2024 nazvanou „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti – strategie konkurenceschopnosti pro Evropu“ (dále jen „Draghiho zpráva“),
- s ohledem na zprávu Enrica Letty ze dne 17. dubna 2024 nazvanou „Mnohem více než jen trh“ (dále jen „Lettova zpráva“),
- s ohledem na článek 55 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro právní záležitosti (A10-0020/2026),

⁴ Úř. věst. C 81, 18.2.2022, s. 74.

⁵ Úř. věst. C, C/2024/4228, 24.7.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/4228/oj>.

⁶ Úř. věst. C, C/2024/5714, 17.10.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/5714/oj>.

⁷ Úř. věst. C 47, 7.2.2023, s. 250.

- A. vzhledem k tomu, že podle článku 5 SEU se vymezení pravomocí Unie řídí zásadou svěření pravomocí; vzhledem k tomu, že výkon těchto pravomocí se řídí zásadami subsidiarity a proporcionality; vzhledem k tomu, že podle zásady svěření pravomocí jedná EU pouze v mezích pravomocí, které jí byly svěřeny členskými státy ve Smlouvách pro dosažení cílů v nich stanovených; vzhledem k tomu, že pravomoci, které EU nejsou Smlouvami svěřeny, náležejí členským státům;
- B. vzhledem k tomu, že právní předpisy EU by měly být vhodné pro daný účel, přiměřené, jasné a komplexní, aby byly efektivním přínosem pro občany a zúčastněné strany; vzhledem k tomu, že zlepšování právní úpravy pomáhá zajistit, aby politiky a právní předpisy EU byly zaměřeny na budoucnost a zohledňovaly rychlejší tempo technologického, společenského a environmentálního vývoje; vzhledem k tomu, že proto bude stále důležitější podložit legislativní návrhy posouzení založeným na důkazech; vzhledem k tomu, že kvalitní tvorba právních předpisů by měla být přínosem pro všechny jakožto dlouhodobá investice do sdílené prosperity našich společností a do naší budoucnosti;
- C. vzhledem k tomu, že tvorba právních předpisů EU je založena na hodnotách a požadavcích vyplývajících z úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, které jsou zakotveny v článku 2 SEU; vzhledem k tomu, že právní stát zajišťuje, aby veškerá činnost Unie, včetně legislativních a regulačních procesů, byla založena na zákonnosti, transparentnosti a účinném soudním přezkumu;
- D. vzhledem k tomu, že lepší tvorba právních předpisů je společným cílem všech orgánů EU a sdílenou odpovědností orgánů EU a členských států a měla by se opírat o transparentnost, proporcionalitu, odpovědnost a spolupráci mezi orgány a členskými státy, občany a zúčastněnými stranami a zároveň zajišťovat plné dodržování všech základních evropských hodnot, včetně demokracie, právního státu a lidských práv;
- E. vzhledem k tomu, že nově zvolená předsedkyně ve svých politických směrech pro příští Evropskou komisi na období 2024–2029 ze dne 18. července 2024 uvedla, že „budoucí právní předpisy musí být rovněž zjednodušeny a navrhovány s ohledem na malé podniky a v duchu subsidiarity“; vzhledem k tomu, že rovněž uvedla, že „zdokonalení tvorby právních předpisů musí být společným úkolem, na němž se budou podílet všechny orgány a bude zahrnovat celý legislativní proces“;
- F. vzhledem k tomu, že Komise ve svých různých sděleních jasně uvedla, že ke zdokonalení tvorby právních předpisů je třeba zajistit, aby právní předpisy a tvorba politik EU byly založeny na spolehlivých důkazech, zapojovaly zúčastněné strany, včetně občanů a podniků,

vyhýbaly se vytváření zbytečné zátěže a přinášely občanům EU hmatatelné a udržitelné výhody;

- G. vzhledem k tomu, že vnitrostátní parlamenty jsou přirozenými strážci zásady subsidiarity a hrají klíčovou roli při zajišťování dodržování zásad subsidiarity a proporcionality prostřednictvím meziparlamentního dialogu a mechanismu včasného varování pro kontrolu uplatňování zásady subsidiarity, který umožňuje vnitrostátním parlamentům a komorám předložit odůvodněné stanovisko, pokud se domnívají, že legislativní návrh nedodržuje zásadu subsidiarity;
- H. vzhledem k tomu, že v souladu s článkem 4 SEU jsou EU a její členské státy vázány zásadou loajální spolupráce, podle níž si mají vzájemně pomáhat při plnění úkolů podle Smluv; vzhledem k tomu, že to zahrnuje úkol členských států přijmout veškerá vhodná opatření k zajištění plnění závazků vyplývajících ze Smluv nebo aktů EU;
- I. vzhledem k tomu, že konkurenceschopnost, inovace a růst společností v EU by neměly být zbytečně omezovány nadměrnou regulační zátěží, která by vedla k odlivu investic a pracovních míst mimo EU, což by mělo obzvláště škodlivé dopady na malé a střední podniky; vzhledem k tomu, že pro fungování jednotného trhu je nezbytná právní předvídatelnost a právní jistota; vzhledem k tomu, že jednotný trh stále čelí překážkám a roztržitosti;
- J. vzhledem k tomu, že transparentní, přesné a jednotné uplatňování právních předpisů EU má zásadní význam pro posílení důvěry občanů v EU a zároveň brání vytváření zbytečné zátěže a dodatečných nákladů pro kohokoli, včetně podniků a spotřebitelů; vzhledem k tomu, že podle článku 197 SFEU musí být účinné provádění považováno za otázku společného zájmu členských států; vzhledem k tomu, že členské státy by při provádění právních předpisů EU neměly vytvářet další zbytečnou byrokratickou zátěž nebo zátěž spojenou s dodržováním předpisů;
- K. vzhledem k tomu, že v roce 2021 Komise zavedla zásadu „jeden přijmout – jeden zrušit“ s úmyslem kompenzovat novou zátěž vyplývající z legislativních návrhů Komise odstraněním stávající zátěže v téže oblasti politiky; vzhledem k tomu, že tento koncept ve své současné podobě neplní svou funkci nástroje pro zlepšování právní úpravy, zejména proto, že se nezabývá kvalitou právních předpisů, kterou nelze redukovat pouze na kvantitativní cíle pro snížení zátěže a nákladů, a nezahrnuje posouzení jejích možných dopadů na stávající regulační cíle EU;
- L. vzhledem k tomu, že zásada „jeden přijmout – jeden zrušit“ by neměla být chápána jako kvantitativní cíl pro legislativní akty, ale spíše jako mechanismus založený na nákladech, jehož cílem je dosáhnout hmatatelného čistého snížení regulačních nákladů a

lepšího fungování trhu a společnosti EU; vzhledem k tomu, že je třeba se i nadále zaměřovat na celkové administrativní náklady, náklady na dodržování předpisů a náklady na jejich provádění, které jsou ukládány podnikům, přičemž je třeba zajistit, aby veškeré nové povinnosti byly kompenzovány; vzhledem k tomu, že přístup „jeden přijmout – jeden zrušit“ je v tomto ohledu nedostatečný; vzhledem k tomu, že by měl být přijat ambicióznější zastřešující přístup;

- M. vzhledem k tomu, že nedávný pokrok v oblasti umělé inteligence mění způsob, jakým lze právo EU posuzovat a uplatňovat, a vyvíjí se od omezených expertních systémů založených na znalostech k prediktivním a generativním modelům strojového učení; vzhledem k tomu, že tyto technologie otevírají nové možnosti i výzvy v celém legislativním cyklu – mimo jiné během analýzy před přijetím právních předpisů, prognóz dopadů, přípravy právních předpisů, veřejných konzultací a zejména během monitorování po přijetí právních předpisů –, čímž nabízejí významné příležitosti ke zlepšení včasnosti, přesnosti a hloubky tvorby právních předpisů EU, pokud je s nimi nakládáno s náležitou péčí a při dodržování základních práv;
- N. vzhledem k tomu, že zdokonalení tvorby právních předpisů musí být zaměřeno tak, aby sloužilo politickým ambicím EU, zejména jejím dlouhodobým cílům; vzhledem k tomu, že dobře prováděná předběžná a následná posouzení dopadů, a to i pokud jde o sociální, hospodářské a environmentální dopady, a veřejné konzultace jsou základními nástroji pro dobře informovanou, lepší, účinnou, odpovědnou a transparentní tvorbu právních předpisů; vzhledem k tomu, že Výbor pro kontrolu regulace je odpovědný za posuzování kvality posouzení dopadů, kontrol účelnosti a klíčových hodnocení s cílem podpořit politické rozhodování;

Subsidiarita a proporcionalita

1. připomíná, že podle zásad subsidiarity a proporcionality zakotvených v článku 5 SEU má EU povinnost vydávat právní předpisy pouze tam, kde je to nutné, a v míře, do jaké je to nutné; připomíná, že cílem této povinnosti je co nejvíce přiblížit zákonodárnou činnost občanům EU;
2. připomíná, že zdokonalení tvorby právních předpisů je založeno na interinstitucionální rovnováze mezi spolunormotvůrci a společném závazku k loajální a transparentní spolupráci v průběhu celého legislativního cyklu; konstatuje, že je to třeba zohledňovat při stanovování nebo přezkumu víceletých priorit a v každoročním společném prohlášení o ročních interinstitucionálních prioritách; připomíná, že každý záměr Komise stáhnout projednávané legislativní akty, který je oznámen v jejích ročních pracovních programech, musí být řádně odůvodněn a podložen, aby bylo možné řádně konzultovat spolunormotvůrce EU;

3. připomíná, že použití jiných právních základů než řádného legislativního postupu je pečlivě vymezeno ve Smlouvách; varuje před jakýmkoli využíváním legislativních procesů výslovně stanovených pro mimořádné situace na základě článku 122 SFEU nad rámec specifických situací, které vyžadují rychlou reakci na probíhající krizi;
4. připomíná, že hodnocení, posouzení dopadů a konzultace se zúčastněnými stranami jsou klíčovými pilíři účinného, odpovědného a demokratického regulačního procesu;
5. konstatuje, že v roce 2023 předložily vnitrostátní parlamenty 22 odůvodněných stanovisek, tedy o třetinu méně než v roce 2022, což odpovídá dlouhodobému klesajícímu trendu počtu odůvodněných stanovisek; poznamenává, že také došlo k nárůstu účasti vnitrostátních parlamentů na širším politickém dialogu s Komisí, což oproti roku 2022 představuje nárůst o více než 10 %;
6. konstatuje, že od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost v roce 2009 vnitrostátní parlamenty předložily pouze 577 kontrol subsidiarity a odůvodněných stanovisek, 3803 příspěvků, tři „žluté karty“ a žádnou „oranžovou kartu“;
7. konstatuje, že kromě mechanismu včasného varování pro kontrolu uplatňování zásady subsidiarity zřízeného Protokolem č. 2 Komise v roce 2006 zavedla politický dialog, jehož prostřednictvím bylo v roce 2023 předloženo 402 stanovisek; dále konstatuje, že vnitrostátní parlamenty se v těchto podáních zaměřily na pracovní program Komise na rok 2023;
8. konstatuje, že v roce 2024 uplynulo 15 let od vstupu v platnost a uplatňování Lisabonské smlouvy, která zavedla vyšší úroveň parlamentní kontroly a demokratické odpovědnosti v EU, zejména prostřednictvím zásad subsidiarity a proporcionality;
9. poznamenává, že rok 2024 byl rovněž přechodným rokem mezi dvěma funkčními obdobími Komise, během nichž se intenzita parlamentní kontroly na vnitrostátní úrovni obvykle snižuje; konstatuje, že tomu tak bylo i v roce 2024, kdy vnitrostátní parlamenty předložily 252 stanovisek, z nichž 14 bylo odůvodněných; konstatuje, že ačkoli se jedná o značný pokles ve srovnání s rokem 2023, není to pro přechodný rok nic neobvyklého a ve srovnání s předchozím přechodným rokem 2019 se jednalo o mírnější pokles;
10. vítá skutečnost, že v roce 2024 Komise výrazně zlepšila způsob zveřejňování stanovisek vnitrostátních parlamentů i svých odpovědí na tato stanoviska tím, že spustila novou on-line databázi s řadou možností filtrování; dále vítá skutečnost, že toto zlepšení se týká i stanovisek a odpovědí shromážděných od roku 2014;

11. vyzývá k včasnějšímu, strukturovanému a smysluplnému zapojování vnitrostátních parlamentů do cyklu tvorby politik EU, a to i ve fázi konzultací a stanovování agendy, a nikoli až poté, co Komise přijme návrh; zdůrazňuje, že pokud by byl vnitrostátním parlamentům poskytován včasný přístup k návrhům iniciativ, podkladovým analýzám a materiálům pro posouzení dopadů, umožnilo by to účinnější kontrolu aspektů subsidiarity a proporcionality a zajistilo by se tak, aby byly odborné znalosti členských států zohledňovány již v rané fázi legislativního procesu EU;
12. bere na vědomí výzvy několika vnitrostátních parlamentů, aby byly více zapojovány do kontroly aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů; zdůrazňuje význam předběžné kontroly těchto aktů vnitrostátními parlamenty s cílem zajistit dodržování zásad subsidiarity a proporcionality a soulad s nimi;
13. vyzývá k posílení spolupráce s vnitrostátními parlamenty prostřednictvím platform pro strukturovaný digitální dialog s cílem zajistit včasné sdílení informací o nových iniciativách EU; vybízí k tomu, aby byly zváženy způsoby, které by vnitrostátním parlamentům umožnily hrát proaktivnější úlohu při tvorbě politik EU, mimo jiné prostřednictvím strukturovaného mechanismu „zelené karty“, který by umožňoval předkládání společných podnětů k iniciativám Komise a fungoval na základě přiměřených a dosažitelných prahových hodnot; zdůrazňuje, že meziparlamentní výměny by měly zahrnovat místní a regionální zástupce s cílem zlepšit transparentnost a veřejnou odpovědnost za tvorbu právních předpisů EU; konstatuje, že posílení postavení parlamentů tak, aby jejich úloha nebyla pouze reaktivní, by upevnilo odpovědnost a demokratickou legitimitu činnosti EU;
14. konstatuje, že v roce 2024 Soudní dvůr Evropské unie zrušil ustanovení nařízení, které bylo doplněno během legislativních jednání, protože nebyl k dispozici dostatek informací pro posouzení a jednoznačné stanovení jeho přiměřenosti; opakuje, že zásady subsidiarity a proporcionality jsou i nadále zásadní pro legitimitu EU, a vyzývá k užší spolupráci a posílenému strukturovanému dialogu s vnitrostátními parlamenty;
15. zdůrazňuje, že navzdory společnému cíli loajální spolupráce, kterou se řídí tvorba politik a právních předpisů EU, včetně úlohy členských států při přijímání všech vhodných opatření k zajištění plnění povinností vyplývajících ze Smluv nebo z aktů orgánů EU, stále přetrvávají značné rozdíly v provádění směrnic ve vnitrostátním právu a v uplatňování práva EU; vybízí k další podpoře při budování administrativních a technických kapacit členských států v tomto ohledu a naléhavě vyzývá Komisi, aby v případě, že spolupráce selže, zajistila rozhodné vymáhání;

16. bere na vědomí, že Komise v rámci svého úsilí o transparentnost a participativní demokracii a s cílem zlepšit tvorbu právních předpisů zavedla „dialogy o provádění“; obecněji podporuje iniciativy vedoucí ke smysluplnému zapojování občanské společnosti a podniků do tvorby politik; v této souvislosti konstatuje, že lze dosáhnout zlepšení s cílem zajistit, aby byl legislativní proces EU transparentnější, zahrnoval příspěvky všech zúčastněných stran a bylo snazší jej sledovat;

Zdokonalení tvorby právních předpisů

17. zdůrazňuje, že navzdory pokroku dosaženému v rámci programu zlepšování právní úpravy vytvářejí právní předpisy EU stále velkou regulační zátěž, a že lze proto dosáhnout zlepšení s cílem zajistit, aby legislativní proces EU byl transparentnější, zahrnoval příspěvky příslušných zúčastněných stran a bylo snazší jej sledovat a provádět;
18. vyzývá Komisi a spolunormotvůrce, aby systematicky uplatňovali osvědčené techniky tvorby právních předpisů a používali přitom jasný a přístupný právní jazyk, s cílem zajistit soudržnost v celém *acquis* EU a bránit zdvojování nebo rozporům, které vytvářejí zbytečnou složitost a znesnadňují provádění; opakuje, že jasné a soudržné koncipování textů zvyšuje právní jistotu a snižuje administrativní zátěž pro občany, podniky a orgány veřejné správy;
19. uznává, že prosazování práva má zásadní význam z hlediska zachování právního státu a ochrany základních práv; připomíná, že právní jistota, přístupnost a předvídatelnost právních předpisů jsou klíčovými požadavky právního státu; vyzývá Komisi a spolunormotvůrce, aby zajistili, že nástroje pro zlepšování právní úpravy, včetně posouzení dopadů, konzultací a hodnocení, budou přispívat k jasnějším, soudržnějším a předvídatelnějším právním předpisům EU; vyzývá členské státy, aby zajistily, že veškeré ústavní nebo legislativní reformy ovlivňující dělbu moci budou plně v souladu se základními hodnotami a právními zásadami EU a že bude plně využíván soubor nástrojů EU na podporu právního státu, neboť takové reformy by měly obrovské důsledky pro soudržnost EU a životy občanů;
20. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že Komise stále častěji neprovádí posouzení dopadů, která jsou součástí jejího vlastního rámce pro zlepšování právní úpravy; domnívá se, že pro dosažení cílů programu zlepšování právní úpravy je třeba výrazně zlepšit kvalitu a využívání posouzení dopadů;
21. zdůrazňuje, že je třeba provádět vhodná, nezávislá a transparentní posouzení dopadů všech legislativních návrhů, jakož i řádná následná hodnocení iniciativ Unie; připomíná, že Parlament několikrát provedl své vlastní posouzení dopadu namísto Komise; dále připomíná, že Parlament zřídil specializované ředitelství pro posuzování dopadů a

celoevropského přínosu, aby mohl provádět předběžná posouzení dopadu a následná hodnocení s cílem podpořit tvorbu politik založenou na důkazech; připomíná však, že posouzení dopadu pomáhají při přijímání informovaných politických rozhodnutí, ale nenahrazují je;

22. zdůrazňuje, že všechny hlavní legislativní a politické iniciativy by měly být doprovázeny analýzou nákladů a přínosů, která by měla být součástí posouzení dopadů, a to i pokud jde o jejich sociální, hospodářské a environmentální dopady; považuje tyto analýzy za nezbytné pro tvorbu politiky založené na faktech a pro udržení důvěry občanů a podniků v právní předpisy EU;
23. opakuje svou výzvu, aby byla práva dětí začleňována do všech právních předpisů EU tím, že v rámci souboru nástrojů pro posuzování dopadů bude zaveden test dodržování práv dítěte, čímž se zajistí, aby byly všechny legislativní návrhy EU hodnoceny z hlediska jejich možného dopadu na práva dítěte, identifikují se dotčené oblasti a v případě potřeby bude provedeno posouzení alternativních opatření; zdůrazňuje, že do tohoto procesu by měla být zapojena platforma EU pro účast dětí s cílem posílit hlas dětí v rozhodovacím procesu;
24. připomíná, že potřeba nového právního předpisu by neměla automaticky znamenat, že současný právní předpis již není zapotřebí; v této souvislosti se domnívá, že stejně tak musí být provedeno důkladné posouzení dopadů, pokud se uvažuje o zrušení některého právního předpisu, aby se zabránilo neočekávaným důsledkům a nežádoucím účinkům; žádá, aby tento přístup vycházel z transparentní metodiky založené na důkazech;
25. zdůrazňuje, že Komise musí systematicky informovat Parlament a Radu a případně vnitrostátní parlamenty a konzultovat s nimi v průběhu celého cyklu tvorby právních předpisů, aby se zaručila demokratická odpovědnost, institucionální rovnováha a transparentnost při tvorbě politik EU;
26. uznává, že současné mechanismy, které mají omezovat legislativní zátěž, jako je zásada „jeden přijmout – jeden zrušit“, nefungují příliš efektivně, protože chybí řádné následné hodnocení skutečných nákladů vznikajících v důsledku právních předpisů; konstatuje, že pokud jde konkrétně o zásadu „jeden přijmout – jeden zrušit“, týká se pouze základních legislativních aktů; zdůrazňuje, že uplatňování tohoto přístupu by nemělo mít vliv na politické požadavky nebo cíle zlepšování právní úpravy, a zdůrazňuje, že by nemělo vést k mechanickým nebo matematickým rozhodnutím o zrušení právních předpisů; dále se domnívá, že absence účinných mechanismů pro odstraňování zastaralých nebo nadbytečných opatření je závažný nedostatek; zdůrazňuje, že je třeba se zaměřit na zlepšování právních

předpisů EU, aby se zajistilo, že budou i nadále vhodné pro daný účel;

27. bere na vědomí cíle Komise v oblasti snižování zátěže jako krok směrem k inteligentnější regulaci; připomíná, že základním kamenem tohoto procesu musí zůstat systematické hodnocení právních předpisů založené na důkazech, jak je stanoveno v souboru nástrojů pro zlepšování právní úpravy;
28. připomíná, že akty v přenesené pravomoci pouze doplňují nebo mění některé prvky základního aktu, které nejsou podstatné, zatímco prováděcí akty zajišťují jednotné podmínky provádění, a proto by se oba typy aktů měly používat odpovídajícím způsobem a přiměřeně a měly by se omezovat na technické aspekty nezbytné pro uplatňování základních aktů, přičemž je třeba zabránit zdvojování, překrývání nebo rozporům, které vytvářejí zbytečnou složitost; zdůrazňuje, že je důležité, aby akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty podléhaly transparentním postupům s jasnými harmonogramy, které spolunormotvůrcům poskytnou dostatek času na smysluplnou a účinnou kontrolu; vyzývá k tomu, aby akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty byly zveřejňovány s dostatečným předstihem, aby se zúčastněné strany mohly připravit na dodržování předpisů; trvá na tom, že akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty by měly být pokud možno zveřejňovány současně se vstupem základního aktu v platnost, aby se zaručila právní jistota a vymahatelnost; vyzývá Komisi, aby při celkovém posuzování regulační zátěže rovněž zvažovala náklady a přínosy, jakož i řádné provádění a uplatňování aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů;
29. vyzývá Komisi, aby se ještě více snažila o omezování regulačních povinností pro občany a podniky a o zlepšování kvality a účinnosti právních předpisů EU tím, že zajistí, aby regulační opatření byla přiměřená a založená na důkazech a přinášela občanům a podnikům EU jasnou přidanou hodnotu; domnívá se, že současný přístup „jeden přijmout – jeden zrušit“ je v tomto ohledu nedostačující; vyzývá proto k zavedení ambicióznějšího zastřešujícího přístupu, a to i v případech, kdy je možné současně nahradit, zrušit nebo stáhnout několik legislativních nástrojů, např. s cílem zabránit roztržitosti, zdvojování, překrývání nebo nadbytečnosti a snížit náklady; konstatuje, že tento přístup by měl zahrnovat jasnou metodiku a nezávislý a transparentní monitorovací mechanismus s cílem dosáhnout čistého snížení regulačních nákladů, přičemž je třeba zohlednit náklady na nepřijetí právních předpisů v případech, kdy se očekává přidaná hodnota EU; zdůrazňuje, že je třeba se zaměřit na snižování zbytečné administrativní zátěže při současném dosahování politických cílů EU, včetně cílů v oblasti sociální ochrany, ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitelů; dále žádá, aby Parlament hrál významnější úlohu při následném hodnocení právních předpisů EU a při sledování způsobu, jakým je výše uvedené zjednodušování uplatňováno;

30. bere na vědomí zapojení Výboru pro kontrolu regulace do posuzování dopadu, kontrol účelnosti a hlavních hodnocení stávajících právních předpisů; vyzývá Komisi, aby prozkoumala způsoby, jak zlepšit nezávislost, kapacitu, mandát a postupy Výboru pro kontrolu regulace, mimo jiné tím, že mu zajistí odpovídající zdroje na přezkum většího podílu legislativních iniciativ Komise; vyzývá ke zlepšení transparentnosti Výboru pro kontrolu regulace, mimo jiné rychlejším zveřejňováním jeho stanovisek a vyjasněním toho, jaká opatření byla přijata v návaznosti na jeho doporučení; zdůrazňuje, že činnost Výboru pro kontrolu regulace by neměla nepřiměřeně zdržovat přijímání legislativních návrhů;
31. zastává názor, že v případech, kdy Výbor pro kontrolu regulace vydá negativní stanovisko k posouzení dopadů, by měl být Parlament řádně a včas vyrozuměn, aby mohl posoudit, zda má návrh dále projednávat, nebo jej zamítnout;
32. konstatuje, že při sledování pokroku ve snižování zátěže hraje ústřední roli roční analýza zátěže prováděná Komisí; zdůrazňuje však, že je zapotřebí větší transparentnosti, pokud jde o výpočty a metodiku používanou k měření nákladů a kumulativního účinku, aby byla zajištěna odpovědnost a srovnatelnost mezi jednotlivými oblastmi politiky;
33. vítá myšlenku navrženou v Draghiho zprávě, aby byla vypracována jednotná a jasná metodika pro vyčíslování nákladů vznikajících v důsledku nových právních předpisů, a domnívá se, že by tuto metodiku měla vypracovat Komise;
34. konstatuje, že povinnosti v oblasti podávání zpráv často působí podnikům, zejména těm malým a středním, značné administrativní náklady; domnívá se, že tyto povinnosti by měly být zjednodušeny a že by měla být poskytována větší podpora s cílem digitalizovat podávání zpráv; uznává však, že účinné podávání zpráv je důležité pro sledování legitimních cílů veřejné politiky a prosazování právních předpisů, a slouží tak obecnému zájmu; vyzývá proto Komisi a členské státy, aby posoudily případná podpůrná opatření pro podniky, která by minimalizovala náklady spojené s podáváním zpráv při provádění právních předpisů EU, a aby ve zprávě rovněž posoudily proveditelnost zavedení mechanismů, které by podnikům poskytovaly kompenzaci za řádné podávání zpráv;
35. vyzývá Komisi, aby systematicky začleňovala údaje získané od občanů o tom, jak vnímají, chápou a uplatňují svá práva v praxi, včetně jejich zkušeností s mechanismy pro vymáhání a nápravu; vyzývá k tomu, aby tyto údaje byly lépe zohledňovány v pokynech a souboru nástrojů pro zlepšování právní úpravy; vyzývá Komisi a spolunormotvůrce, aby zvýšili praktickou použitelnost právních předpisů EU ve všech fázích politického cyklu, a to i prostřednictvím skutečného zapojení občanů a podniků do navrhování politik,

vypracovávání návrhů zaměřených na uživatele, uživatelského testování návrhů aktů a konzultací po přijetí legislativy;

Účelnost právních předpisů a zdokonalení tvorby právních předpisů pro konkurenceschopnost

36. vyzývá k častějšímu využívání postupů, jako jsou hodnocení a Program pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT), jejichž cílem je zjednodušit právní předpisy; domnívá se rovněž, že různé legislativní techniky, které by mohly pomoci řešit zastaralá nebo nadbytečná opatření jsou využívány nedostatečně, nebo jsou v případě svého využití uplatňovány nevhodným způsobem;
37. připomíná, že v Draghiho zprávě bylo zdůrazněno zjednodušení pravidel jako jeden ze tří hlavních cílů pro obnovené Evropské partnerství⁸; poukazuje na to, že při zjednodušování je třeba se zaměřit také na inteligentní prováděcí strategie a zaujmout pragmatický, právně nezávadný a účinný přístup ke zmírnění administrativní zátěže pro podniky, a zejména pro malé a střední podniky, a co nejvíce zjednodušit uplatňování dohodnutých pravidel; dále připomíná, že v Lettově zprávě se podobně zdůrazňuje, že právní předpisy by měly usnadňovat, a nikoli brzdit hospodářskou činnost a inovace v rámci jednotného trhu⁹;
38. vítá zavedení nové kontroly dopadů na malé a střední podniky a konkurenceschopnost v roce 2023, která se stala povinnou přílohou k posouzení dopadů; vítá příslib předsedkyně Komise Ursuly von der Leyenové, že tato nová kontrola dopadů na malé a střední podniky a konkurenceschopnost pomůže předcházet regulační zátěži a zároveň zachovávat přísné normy; konstatuje, že na slova nyní musí navázat opatření zaměřená na podporu malých a středních podniků, která jim poskytnou nástroje k dosahování cílů EU a provádění právních předpisů EU;
39. požaduje, aby se úplná kontrola dopadů na konkurenceschopnost stala běžnou praxí, včetně posuzování kumulativního dopadu hlavních legislativních balíčků namísto hodnocení každého jednotlivého aktu zvlášť; potvrzuje, že v zájmu posílení evropské konkurenceschopnosti a suverenity je třeba odolávat vnějším tlakům usilujícím o oslabení právního rámce EU;
40. znovu připomíná význam zásady „zelenou malým a středním podnikům“ jako základního kamene pro zdokonalení tvorby právních předpisů, který zajišťuje, aby v každé fázi politického cyklu od návrhu až po provádění a hodnocení byly systematicky zohledňovány potřeby

⁸ Draghi M., „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti – Strategie konkurenceschopnosti pro Evropu“, Evropská komise, 9. září 2024, část A, s. 67–68.

⁹ Letta E., „Mnohem více než jen trh“, Evropská rada, duben 2024, s. 130.

a kapacity malých a středních podniků; zdůrazňuje, že je důležité identifikovat příčinné souvislosti mezi regulačními ustanoveními, jednáním podniků a přínosy pro uživatele a posoudit případné nezamýšlené důsledky a nepřiměřenou zátěž malých a středních podniků spojenou s dodržováním předpisů;

41. vítá a podporuje širší využívání tzv. regulačních pískovišť v odvětvích orientovaných na budoucnost s cílem podpořit inovace, snížit náklady na dodržování předpisů a nabídnout malým a středním podnikům právní jistotu;
42. vítá závazek Komise omezit povinnosti v oblasti podávání zpráv o 25 %, zdůrazňuje však, že tento cíl nesmí oslabovat transparentnost a kontrolu při dosahování politických cílů EU; dále bere na vědomí, že bylo stanoveno snížení administrativních nákladů a podávání zpráv pro malé a střední podniky o 35 %; navíc připomíná, že povinnosti v oblasti podávání zpráv představují pouze malý zlomek celkové regulační zátěže, která zahrnuje také administrativní náklady, náklady na provádění a náklady na dodržování předpisů, které vyplývají z unijních i vnitrostátních právních předpisů; poznamenává, že cíl 25% snížení, který stanovila Komise, by proto měl být vnímán v rámci širšího cíle snižování celkových nákladů a složitosti, případně také prostřednictvím dalšího sbližování vnitrostátních předpisů; vyzývá proto k zaujetí ambicióznějšího a kvalitnějšího přístupu, jehož cílem bude ještě větší snížení všech regulačních nákladů, včetně pilotního projektu pro posouzení dopadů regulace na inovace, například identifikací překážek pro startupy a nové technologie v raných legislativních fázích;
43. dále vítá jmenování místopředsedy Komise, který je výslovně odpovědný za provádění a zjednodušování; vítá využívání dialogů o provádění a vybízí k pravidelným kontrolám skutečného stavu a zátěžovým testům *acquis* Unie s cílem posoudit kumulativní dopad na konkurenceschopnost, inovace a malé a střední podniky a na dosahování cílů politiky EU a zjistit, kde je možné dosáhnout účinného zjednodušení; v této souvislosti zdůrazňuje význam komplexních posouzení dopadů, která systematicky zahrnují kontroly účelnosti, testy konkurenceschopnosti a kontroly dopadů na malé a střední podniky;
44. vyzývá Komisi a členské státy, aby v rámci iniciativ zaměřených na zjednodušování systematicky zohledňovaly aspekty související s konkurenceschopností a zajišťovaly, aby administrativní postupy, které mají dopad na občany a podniky, byly zjednodušovány, aniž by tím byly ohroženy základní záruky; zdůrazňuje, že snížení zbytečné byrokracie, větší využívání digitálních řešení a zlepšení vzájemného uznávání může snížit náklady na dodržování předpisů, usnadnit mobilitu a posílit konkurenceschopnost a atraktivitu jednotného trhu;

45. domnívá se, že zjednodušení ve prospěch konkurenceschopnosti a další integrace jednotného trhu vyžaduje zastřešující přístup k příslušným právním předpisům EU a členských států; poukazuje na to, že rozdílné vnitrostátní předpisy v různých členských státech mohou rovněž vést k právní nejistotě a dodatečným administrativním nákladům; v této souvislosti vyzývá Komisi, aby zmapovala všechny stávající finanční a nefinanční právní předpisy a administrativní povinnosti podniků podle práva EU, jakož i povinnosti vyplývající z vnitrostátních ustanovení práva obchodních společností; žádá, aby bylo na základě tohoto mapování provedeno komplexní posouzení, a to i pokud jde o náklady a přínosy, různé veřejné zájmy, kterým právní předpisy slouží, překrývání právních předpisů, jakož i příležitosti k harmonizaci a sbližování; vyzývá Komisi, aby toto posouzení využila – v případě potřeby a za účinné účasti všech příslušných aktérů a zúčastněných stran a na základě řádného posouzení dopadů – k předložení návrhů na aktualizaci zastaralých ustanovení a odstranění neopodstatněných překážek prostřednictvím přiměřených opatření s cílem dosáhnout vzestupné konvergence;
46. zdůrazňuje, že velký potenciál spočívá ve využívání digitálních nástrojů a řešení založených na umělé inteligenci, která mohou přispět ke zjednodušení dodržování předpisů, snížit regulační náklady a zvýšit dostupnost informací; domnívá se, že je třeba dále prozkoumat potenciál digitálních nástrojů, které by v tomto ohledu mohly přinést lepší a rychlejší řešení, a že je třeba provést nedávno přijaté právní předpisy; zdůrazňuje, že to vyžaduje budování kapacit a podpůrná opatření, aby bylo možné zajistit společností všech velikostí, správním orgánům a občanům nezbytnou digitální infrastrukturu a dovednosti;
47. vyzývá Komisi, aby otestovala nové nástroje umělé inteligence a zvážila jejich zavedení – včetně velkých jazykových modelů doplněných o generování s rozšířeným vyhledáváním – s cílem účinněji a přesněji monitorovat provádění práva EU, a umožnit tak rychlejší odhalování nedodržování předpisů, včasější reakce na stížnosti a proaktivní řešení vznikajících problémů;
48. naléhavě vyzývá členské státy, aby při provádění právních předpisů EU do vnitrostátního práva nevytvářely další zbytečnou administrativní nebo regulační zátěž (gold-plating), a vyzývá Komisi, aby takové praktiky identifikovala a zveřejňovala ve svých výročních zprávách o provádění; zdůrazňuje, že v zájmu zajištění právní jistoty a rovných podmínek je třeba, aby členské státy prováděly směrnice konzistentně a účinně; naléhavě vyzývá členské státy, aby směrnice neprováděly opožděně, neúplně nebo nepřesně, a vybízí je, aby spolupracovaly a podílely se na výměně osvědčených postupů s cílem zajistit přiměřené a účinné provádění směrnic;
49. vyzývá Komisi a členské státy, aby se zabývaly roztržistostí právních předpisů, která má dopad na malé a střední podniky na

jednotném trhu, a odstranily zbytečné vnitrostátní formality, a aby se zaměřovaly především na rámce vzájemného uznávání a interoperability;

◦

◦ ◦

50. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.